

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ПРИРОДА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Катерина Дмитрівна ДИМИДЮК,

здобувач Науково-дослідного інституту публічного права

На даному етапі становлення та розвитку ринкової системи господарювання в Україні особливого значення набуває формування та розвиток підприємницької діяльності, оскільки саме підприємництво є двигуном економічного і соціального розвитку суспільства. Підприємницька діяльність дає стимул до високої продуктивності праці, отримання прибутку і зрештою кращого задоволення суспільних потреб. Розвиток підприємницької діяльності є складовою національних інтересів у економічній сфері. Сьогодні державна політика у досліджуваній сфері є недостатньо ефективною. Державна політика повинна формувати відповідні стратегії, цільові програми, прогнозування, аналітику розвитку підприємницької діяльності. Щодо цього доцільно вказує В. В. Тертичка, який зазначає, що сутність державної політики полягає у прийнятті політично-державних рішень, які спрямовані на вирішення проблем, зокрема, у сфері підприємницької діяльності розробку певних програм та створення певних інструментів їх реалізації [1, с. 46].

© Димидюк К. Д., 2019

За сучасних умов державна політика у сфері підприємницької діяльності відіграє стратегічну роль для становлення та розвитку, передусім, економічного потенціалу України, що особливо важливо в умовах військової агресії з боку Російської Федерації, коли національна економіка перебуває у кризовому стані, а отже, досліджуване питання є вкрай актуальним і потребує пильної уваги, як з боку науковців, так і з боку законодавця.

Щодо визначення поняття «державна політика» погляди вчених розділилися. Так, прибічники першого табору обстоюють концепцію вирішальної ролі держави у формуванні державної політики. Зокрема, дослідники Н. Р. Нижник та інші вчені зазначають, що державна політика складається із «сукупності цілей і завдань, що практично реалізується державою, і засобів, які нею використовуються» [2, с. 157]. Також О. Л. Валевського підкреслює важливу роль держави при проведенні державної політики та зазначає, що державна політика представляє собою «такі дії органів державної влади з вирішення проблем, які найоптимальніше сприяють реалізації інтересів суспільства». Вчений наголошує, що вирішення проблем суспільного розвитку «потребує втручання державних органів влади» [3, с. 98]. Прибічники іншого табору наголошують, що при реалізації державної політики першорядне значення відіграє суспільство. Таких поглядів дотримується, наприклад, В. І. Андріяш наголошує, що державна політика – це оптимальний синтез об'єктивних тенденцій суспільного розвитку і суб'єктивних суджень людей про власні інтереси в суспільстві [4].

Неможливо спростувати тезу про те, що держава має значний вплив на формування, унормування та реалізацію державної політики у тій чи іншій сфері, утім, беззаперечно, суспільний запит є основним фактором, на якому і базується певна концепція державної політики. А отже, вирішальну роль у формуванні державної політики відіграє взаємодія між державою та суспільством. Із цим погоджується Д. В. Задихайло, який пише, що «важливим політико-юридичним чинником забезпечення суспільного господарського порядку є необхідність досягнення суспільно-політичної згоди щодо положень політики» [5, с. 220].

Враховуючи зазначені наукові висновки, пропонуємо визначити державну політику – як політико-правову діяльність держави, що полягає у формуванні суспільного запиту щодо задоволення певного публічного інтересу, його нормативному закріпленні, контролі, регулюванні та реалізації, з метою досягнення суспільно-потрібного результату.

Із викладеного вбачається, що державна політика являє собою процес політико-управлінського впливу інститутів влади на ті чи інші сфери суспільного буття, зокрема, у сфері підприємницької діяльності. Цей вплив з боку держави полягає у застосуванні державних владних повноважень формуванні та реалізації державної політики, що виявляється у певних формах контролю та нагляду. У такому контексті можна розглядати державну політику безпосередньо як засіб адміністративно-управлінської діяльності органів державної влади. Адже саме через державну політику забезпечується втілення діяльності держави в державні органи. У свою чергу, якщо державна політика є засобом адміністративно-управлінської діяльності відповідних органів державної влади, це свідчить про адміністративно-правовий метод регулювання зазначених правовідносин.

Адміністративно-правова природа державної політики у сфері підприємницької діяльності проявляється, передусім, у тому, що «діяльність держави в особі її органів, що спрямована на забезпечення публічних інтересів шляхом використання засобів впливу на підприємницькі відносини та поведінку суб'єктів підприємництва» [6, с. 32]. Тобто, це проявляється не тільки у необхідності забезпечення органами державної влади та органами місцевого самоврядування формування стратегії та реалізації державної політики у сфері підприємницької діяльності, а й у її охороні, регулюванні, нагляді та контролі.

Таким чином адміністративно-правовий аспект державної політики у сфері підприємницької діяльності проявляється у: 1) тому, що державна політика у сфері підприємницької діяльності є адміністративно-правовим засобом адміністративно-управлінської діяльності; 2) безпосередній участі органів державної влади, а також органів місцевого самоврядування у формуванні та реалізації державної політики у зазначеній сфері; 3) тісній взаємодії держави та

суспільних інститутів на всіх етапах реалізації державної політики у сфері підприємницької діяльності; 4) регуляторному впливі з боку держави на сферу підприємницької діяльності, який проявляється у наявності приписів; дозволів та заборон; 5) контролі з боку держави за суспільними інститутами, які реалізують державну політику у сфері підприємницької діяльності.

Список використаних джерел:

1. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. Київ: Основа, 2002. 750 с.

2. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади : навч. посіб. Н. Р. Нижник та ін. / за заг. ред. проф. Н. Р. Нижник. К. : Вид-во УАДУ, 2002. 164 с.

3. Валевський О. Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: монографія. Київ : НІСД, 2001. 242 с.

4. Андріяш В. І. Державна політика: концептуальні аспекти визначення. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2013. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2013_9_6

5. Задихайло Д. В. Економічна політика держави в системі правового і законодавчого забезпечення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3 (74) URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6432/1/Zaduxaylo_214.pdf

6. Чуйко З. Д. Конституційно-правовий механізм забезпечення національної безпеки України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2006. № 8. С. 81-89.